

“โครงการเสริมสร้างศักยภาพศูนย์การเรียนรู้ทางไกลเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี”

เลขที่สัญญา: 4/2568

หัวหน้าโครงการ : อาจารย์ ดร.สุจิตา มณีเอนกคุณ

หน่วยงาน : สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์

ความเป็นมาของโครงการ

ศูนย์การเรียนรู้ทางไกลเศรษฐกิจพอเพียง เป็นศูนย์ที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชได้จัดตั้งขึ้น เพื่อเฉลิมฉลองในวโรกาสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมายุ 80 พรรษา ซึ่งได้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 โดยในปีแรกเป็นการเก็บรวบรวมองค์ความรู้ และการสร้างเครือข่ายระหว่างมหาวิทยาลัยกับปราชญ์ชาวบ้าน ทุกภูมิภาคทั่วประเทศ และได้จัดให้มีการประชุมระหว่างปราชญ์ทั่วประเทศกับผู้สนใจและองค์กรหน่วยงานของรัฐทั้งภาครัฐและเอกชน โดยเชิญปราชญ์ชาวบ้านที่ประสบความสำเร็จในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติจนประสบความสำเร็จ มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และได้เป็นผู้นำของชุมชนในการอบรมถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้แก่ผู้สนใจทั้งในท้องถิ่น ระดับประเทศและเป็นตัวอย่างในระดับประเทศในงานดังกล่าวยังได้มีการนำเสนอ “ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ขึ้นด้วย

ในปีถัดมา พ.ศ. 2553 ได้มีการจัดประชุมทั่วประเทศอีกครั้งโดยเป็นการจัดประชุมสัมมนากับกลุ่มองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคธุรกิจ และบุคคลทั่วไปนอกเหนือจากอาชีพเกษตรกร ที่ได้มีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารองค์กร หรือปรับใช้กับการดำรงชีวิตของตนเอง และจัดประชุมใหญ่ประจำปีขึ้น เพื่อนำผู้นำองค์กรที่ประสบความสำเร็จในแต่ละภาคส่วน มาเผยแพร่ขั้นตอน วิธีการ การแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้น เพื่อถ่ายทอดให้กับผู้สนใจทั่วไปทั้งที่เป็นบุคคลทั่วไป ผู้บริหารองค์กรของภาครัฐและเอกชน ฯลฯ

ในปี พ.ศ. 2554 ศูนย์การเรียนรู้ทางไกลเศรษฐกิจพอเพียง ได้ร่วมมือกับภาคราชการและเอกชน ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมทางไกล “การดำรงชีวิตตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง” และได้มีการนำร่องทดลองการเรียนรู้ในทุกภูมิภาคทั่วประเทศรวม 30 ศูนย์ ซึ่งประสบความสำเร็จและได้รับความสนใจ มีผู้แจ้งความจำนงค์ในการขอเข้าร่วมโครงการอีกเป็นจำนวนมาก และในปี พ.ศ. 2554 ได้มีการลงนามในข้อตกลงความร่วมมือกับองค์กรของภาครัฐและเอกชน จำนวน 24 หน่วยงานเพื่อเป็นเครือข่ายในการร่วมมือกันในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรนี้ได้เผยแพร่ไปในวงกว้าง และเกิดประโยชน์ต่อประเทศได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง โดยมีศูนย์เรียนรู้ทั้งภาครัฐและเอกชน และสถาบันการศึกษาเข้าร่วมเรียนรู้ทั่วประเทศจำนวน 100 ศูนย์

ในปี พ.ศ. 2555 ได้มีการลงนามในข้อตกลงความร่วมมือระหว่างกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เพื่อพัฒนาหลักสูตรดังกล่าวให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนผ่านโครงการ ICT ชุมชนของกระทรวงฯ ซึ่งเป็นการเปิดทางเลือกในการศึกษาหลักสูตรนี้เพิ่มขึ้นอีก 1 ทาง

ในปี พ.ศ. 2556 มีการจัดการเรียนรู้ร่วมกับกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและหน่วยงานต่าง ๆ อย่างเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น โดยมีการเปิดศูนย์เรียนรู้เพิ่มอีกจำนวน 138 ศูนย์ทั่วประเทศ โดยมีศูนย์เรียนรู้ชุมชนเข้าร่วมโครงการจำนวน 155 ศูนย์ ในปี พ.ศ. 2557 จากผลการดำเนินงานและการประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัย ด้านการบริการสังคมทำให้ได้รับการประกันคุณภาพในระดับ 5 และมีการขยายผลไปสู่กลุ่มผู้นำท้องถิ่น ได้แก่ กำนันผู้ใหญ่บ้าน ที่นำหลักสูตรไปขยายผลในชุมชน รวมถึงในปีนั้นมหาวิทยาลัยได้ร่วมมือกับ “สำนักงานโครงการสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” ในการส่งเสริมการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงใน 42 ชุมชน พร้อมทั้งร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ จัดการเรียนรู้อีก จำนวน 64 ชุมชน รวมทั้งสิ้นจำนวน 106 ชุมชน ซึ่งกิจกรรมได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องทุกปี

ในปี พ.ศ. 2558 มหาวิทยาลัยยังคงร่วมมือกับสำนักงานโครงการสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และหน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงสภาเกษตรกรแห่งชาติในการขยายผลการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นรูปธรรมอีกไม่น้อยกว่าจำนวน 75 ชุมชน และมหาวิทยาลัยได้นำแนวคิดด้านเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ร่วมกับโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ เป็นครั้งแรกในปี 2558

ต่อมาในปี 2559 เป็นต้นมาจากการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จโดยมีชุมชนได้น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปเรียนรู้และปฏิบัติในชีวิตจริงอย่างเป็นรูปธรรม มหาวิทยาลัยจึงจะดำเนินการร่วมกับสำนักงานโครงการสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงและขยายผลการเรียนรู้และการดำรงชีวิตตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 114 หมู่บ้าน/ชุมชน ในพื้นที่ทรงงานที่ห่างไกลและมีศักยภาพในการเป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็งและยั่งยืน

ในปี พ.ศ. 2560 จากผลการดำเนินงานที่ผ่านมา สำนักพระราชวังได้กำหนดให้มีการขยายผลการดำเนินงาน ใน 24 จังหวัด เป้าหมายอีกจังหวัดละ 1 ชุมชน รวมเป็น 24 ชุมชน พร้อมทั้งมีการพัฒนาระดับชุมชนที่ได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 ให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ต้นแบบอีก 42 ชุมชน รวมเป็น 66 ชุมชน ในปี พ.ศ. 2560 และพ.ศ. 2561 ได้ดำเนินการขยายเพิ่มเป็น 114 ชุมชน

ในปี พ.ศ. 2562 จากผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและชุมชนเข้มแข็งตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชจึงร่วมกับสำนักงานโครงการสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ดำเนินการและยกระดับชุมชน ทั้ง 114 ศูนย์ให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืนเป็นต้นแบบแก่พื้นที่ต่าง ๆ ตามพระราชดำริต่อไป รวมถึงได้ร่วมกันขยายผลไปยังชุมชนพื้นที่สูงที่มีปัญหาเรื่องป่าไม้ น้ำและการชะล้างพังทลายของดิน อีก 5 จังหวัด ภาคนี้อในการส่งเสริมการสร้างป่า สร้างรายได้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มเติมรวมพื้นที่โครงการทั้งสิ้น 28 จังหวัด

ในปี พ.ศ. 2563 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้กำหนดแผนดำเนินงานส่งเสริมติดตามและประเมินผลการเรียนรู้ ศาสตร์ของพระราชาในการดำรงชีวิตตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียงใน 28 จังหวัด 150 ชุมชน ในการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงและการสร้างป่า สร้างรายได้ แก่ชุมชนดังกล่าวร่วมกับสำนักงานโครงการสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และหน่วยงานภาคีต่าง ๆ แต่เนื่องจากสถานการณ์ การแพร่ระบาดของโรค COVID 19 ทำให้มีการดำเนินงานอยู่ในขอบเขตจำกัดมาก

ในปี พ.ศ. 2564 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยศูนย์การเรียนรู้ทางไกลเศรษฐกิจพอเพียงมีเป้าหมายที่จะดำเนินงานส่งเสริมการเรียนรู้ ศาสตร์ของพระราชาในการดำรงชีวิตตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียงต่อเนื่องจากปี พ.ศ.2563 ใน 28 จังหวัด 150 ชุมชน ในการติดตามและประเมินผลการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง

และการสร้างป่า สร้างรายได้ แก่ชุมชนร่วมกับสำนักงานโครงการสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี และหน่วยงานภาคีต่าง

ในปีพ.ศ.2565-2566 มหาวิทยาลัยได้ดำเนินงานส่งเสริมการเรียนรู้ต่อเนื่องจากปี พ.ศ.2564 ใน 28 จังหวัด 150 ชุมชน ในการติดตามและประเมินผลการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงและการสร้างป่า สร้างรายได้ แก่ชุมชนร่วมกับสำนักงานโครงการสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี และหน่วยงานภาคีต่าง ๆ ทั้งในระบบทางไกล และทางใกล้กับพื้นที่

ในปี พ.ศ. 2567 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ยังคงมีเป้าหมายที่จะดำเนินงานส่งเสริมการเรียนรู้ ศาสตร์ของพระราชาในการดำรงชีวิตตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียงใน “กิจกรรมส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชน” และ “กิจกรรมการส่งเสริมการสร้างป่า สร้างรายได้” ต่อเนื่องจากปี พ.ศ.2566 และเน้นพื้นที่อีก 1 จังหวัดคือ จังหวัดสุโขทัยที่ประสบภัยน้ำท่วมและมีปัญหาเรื่องน้ำอยู่ประจำทุกปี รวมเป็น ใน 29 จังหวัด 151 ชุมชน รวมถึงในการติดตามและประเมินผลการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงและการสร้างป่า สร้างรายได้ แก่ชุมชนร่วมกับสำนักงานโครงการสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี และหน่วยงานภาคีต่าง ๆ เพื่อสร้างความเข้มแข็งและยกระดับให้ชุมชนเป้าหมายเหล่านั้นเป็นชุมชนต้นแบบเพื่อการขยายผลสู่ชุมชนอื่น ๆ ต่อไปทั้งในระบบทางไกล (ออนไลน์) และทางใกล้กับพื้นที่ (ออนไซต์)

สำหรับในปี พ.ศ. 2568 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ยังคงมีเป้าหมายที่จะดำเนินงานส่งเสริมการเรียนรู้ ศาสตร์ของพระราชาในการดำรงชีวิตตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียงใน “กิจกรรมส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชน” และ “กิจกรรมการส่งเสริมการสร้างป่า สร้างรายได้” ต่อเนื่องจากปี พ.ศ.2567 ใน 29 จังหวัด 75 ชุมชน รวมถึงในการติดตามและประเมินผลการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงและการสร้างป่า สร้างรายได้ แก่ชุมชนร่วมกับสำนักงานโครงการสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี และหน่วยงานภาคีต่าง ๆ เพื่อสร้างความเข้มแข็งและยกระดับให้ชุมชนเป้าหมายเหล่านั้นเป็นชุมชนต้นแบบเพื่อการขยายผลสู่ชุมชนอื่น ๆ ต่อไปทั้งในระบบทางไกล (ออนไลน์) และทางใกล้กับพื้นที่ (ออนไซต์)

กล่าวได้ว่าโครงการบริการวิชาการแก่สังคมนี้ เป็นการให้บริการวิชาการแก่สังคมในพื้นที่ ที่เน้นความยั่งยืนในการพัฒนาของพื้นที่และชุมชนเป้าหมาย ทั้งด้านเกษตรกรรมยั่งยืน การจัดการอาหาร การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการกลุ่มและชุมชน เป็นการให้การศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ประชาชน และเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเป็น Project Series ที่มีความต่อเนื่องในแต่ละพื้นที่ทั้งในปีงบประมาณเดียวกันและต่างปีงบประมาณ (Value Chain การสร้างห่วงโซ่คุณค่า ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ) และสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการประจำปี ของมหาวิทยาลัย ประจำปีงบประมาณ 2567 ในการพัฒนางานบริการวิชาการ งานทำนุบำรุงฯ ที่ตอบสนองต่อบุคคล ชุมชน พื้นที่ ขยายศูนย์การเรียนรู้ทางไกลเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับภาคีเครือข่าย เพื่อพัฒนาชุมชนในระดับพื้นที่ ระดับภาค และระดับประเทศและสอดคล้องกับแผนพัฒนามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) และการถ่ายทอดสู่ กิจกรรมโครงการ

ในแผนพัฒนาฯ ในพันธกิจที่ 3 บริการวิชาการ เพื่อบูรณาการความรู้ไปใช้ประโยชน์ต่อชุมชน สังคม และประเทศให้มั่นคง และยั่งยืน ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 เพิ่มประสิทธิภาพพระบารมีให้บริการ วิชาการ แก่สังคมเชิงบูรณาการและ เพื่อให้มีระบบและบริการวิชาการแก่สังคมที่มีคุณภาพ ที่บุคคล ชุมชน สามารถบูรณาการความรู้ไปใช้ประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคม ให้เข้มแข็งและยั่งยืนและสอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 6 พัฒนาแหล่ง

เรียนรู้ และจัดบริการวิชาการแก่สังคม โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน สังคม รวมถึงการได้ดำเนินการตาม บทบาทของมหาวิทยาลัยให้สอดคล้องกับการพัฒนาตามโมเดลเศรษฐกิจใหม่ของประเทศ (BCG) เศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียนและเศรษฐกิจสีเขียวให้กับชุมชนและสังคม

นอกจากนี้การดำเนินโครงการนี้ยังเป็นการพัฒนาเชิงพื้นที่แบบบูรณาการใน 29 จังหวัด 151 ชุมชน โดยมีกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาชุมชนเป้าหมายสอดคล้องกับเป้าหมายSDGs ด้านที่ 4: การศึกษาที่เท่าเทียม (Quality education) ด้านที่ 6: การจัดการน้ำและการสุขาภิบาลที่ยั่งยืน (Clean Water and Sanitation) ด้านที่ 10: การลดความเหลื่อมล้ำ (Reduced inequalities) ด้านที่ 11: การพัฒนาเมืองและสังคมอย่างยั่งยืน (Sustainable cities and communities) ด้านที่ 12: การบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน (Responsible consumption and production) ด้านที่ 17: ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Partnerships for the goals) รวมถึงเป็นการบริการวิชาชีพเชิงบูรณาการที่ตอบสนองต่อการพัฒนาชุมชน สังคมและประเทศชาติ ให้เข้มแข็ง เป็นวิชาชีพที่บูรณาการกับการเรียนการสอนต่อการพัฒนาชุมชน สังคม เป็นวิชาชีพที่ก่อให้เกิดความ ยั่งยืนในการดำเนินงานจากการได้รับการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัย ส่งเสริมให้เกิดชุมชนสังคมแห่งการเรียนรู้ และสังคมฐานความรู้

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อเสริมสร้างศักยภาพศูนย์การเรียนรู้ทางไกลเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน และพัฒนาให้เป็นศูนย์เรียนรู้ ต้นแบบตามพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
2. เพื่ออบรมให้ความรู้และบริการทางวิชาการด้านเศรษฐกิจพอเพียงแก่ชุมชน สังคม องค์กร และสถาบันการศึกษา และผู้สนใจทุกระดับในการจัดการเรียนรู้การดำรงชีวิตตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียงตามศาสตร์พระราชา
3. เพื่อเป็นการพัฒนาฐานข้อมูลและชุดความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียงตามศาสตร์พระราชให้เป็น ฐานข้อมูลกลางและคลังปัญญา สำหรับผู้สนใจในการศึกษาหาความรู้ในเรื่องของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับชาติ
4. เพื่อเป็นการส่งเสริมบทบาทของคณาจารย์และมหาวิทยาลัยในการให้บริการวิชาการแก่สังคมและ บทเรียนการดำเนินงานยังเป็นองค์ความรู้ที่สามารถใช้ในการเรียนการสอนแก่นักศึกษา

ตอบสนองหลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2568

นโยบายของมหาวิทยาลัย

1. เป็นโครงการตามภารกิจของมหาวิทยาลัยที่สนับสนุนประเด็นยุทธศาสตร์และเป้าประสงค์โดยโครงการ ควรเพิ่มประสิทธิภาพระบบการให้บริการวิชาการแก่สังคมเชิงบูรณาการ สามารถพัฒนาให้เกิดแหล่งเรียนรู้ซึ่งเน้น การมีส่วนร่วมของชุมชน สังคม โดยมีลักษณะโครงการบริการวิชาการ ดังนี้

- 1.1 โครงการบริการวิชาการ / วิชาชีพเชิงบูรณาการที่ตอบสนองต่อการพัฒนาชุมชน สังคม และ ประเทศให้เข้มแข็ง
- 1.2 โครงการบริการวิชาการ / วิชาชีพที่บูรณาการกับการเรียนการสอนต่อการพัฒนาชุมชน สังคม
- 1.3 โครงการบริการวิชาการ / วิชาชีพที่ก่อให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนินงานจากการได้รับการบริการ วิชาการของมหาวิทยาลัย
- 1.4 โครงการบริการวิชาการ / วิชาชีพที่ส่งเสริมให้เกิดชุมชนสังคมแห่งการเรียนรู้ และสังคม

ฐานความรู้

2. เป็นโครงการ ที่มีเป้าหมายสอดคล้องกับเป้าหมายSDGs ด้านที่ 4: การศึกษาที่เท่าเทียม (Quality education) ด้านที่ 6: การจัดการน้ำและการสุขาภิบาลที่ยั่งยืน (Clean Water and Sanitation) ด้านที่ 10: การลดความเหลื่อมล้ำ (Reduced inequalities) ด้านที่ 11: การพัฒนาเมืองและสังคมอย่างยั่งยืน (Sustainable cities and communities) ด้านที่ 12: การบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน (Responsible consumption and production) ด้านที่ 17: ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Partnerships for the goals)

3. เป็นโครงการที่สอดคล้องนโยบายและมาตรการ ของมหาวิทยาลัย ประจำปี 2567 ด้านการให้บริการวิชาการแก่สังคม

4. เป็นโครงการบริการวิชาการที่เอื้อประโยชน์ต่อชุมชน สังคม เน้นการมีส่วนร่วมของภาคี เครือข่าย พร้อมเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยโดยภาพรวม

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย : ใน 29 จังหวัด 75 ชุมชน ชุมชนละ 20 คน ตามพื้นที่เป้าหมายทั่วประเทศ

ปริมาณกลุ่มเป้าหมาย : ประมาณ 1,500 คน ตามพื้นที่เป้าหมายทั่วประเทศ

พื้นที่กลุ่มเป้าหมาย : จังหวัด ในกิจกรรมส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชนดำเนินการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 20 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครพนม นครราชสีมา บึงกาฬ บุรีรัมย์ มุกดาหาร มหาสารคาม ยโสธร ร้อยเอ็ด เลย ศรีสะเกษ สกลนคร สุรินทร์ หนองคาย หนองบัวลำภู อุดรธานี อุบลราชธานี และอำนาจเจริญ และภาคใต้ 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดพังงา ระนอง กระบี่ ภูเก็ต ภาคเหนือ 1 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสุโขทัย รวม 25 จังหวัด และในกิจกรรมการส่งเสริมการสร้างป่า สร้างรายได้ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 5 จังหวัด คือ แม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ น่าน ตาก และเลย

ภาคท้องถิ่น : หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องด้านเกษตร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ภาคประชาชน : กลุ่มต่าง ๆ ที่อยู่ในชุมชน เช่น กลุ่มประชาชนในพื้นที่เป้าหมาย กลุ่มเกษตรกร

กลุ่มสภาเกษตรกรแห่งชาติ กลุ่มประชาชน กลุ่มเยาวชน นักเรียน นักศึกษา กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มสตรี

กลุ่มชนเผ่า กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มสหกรณ์ต่าง ๆ เป็นต้น

ภาคเอกชน : มูลนิธิต่างๆ เครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืน

ภาครัฐ : หน่วยงานต่าง ๆ ที่มีโครงการหรือนโยบายสนับสนุนการเรียนรู้ในเรื่องของเศรษฐกิจพอเพียง เช่น สำนักงานโครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรมวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมตรวจเกษตรกรและสหกรณ์ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาลังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย เป็นต้น

ภาคสถาบันการศึกษา : โรงเรียน วิทยาลัยและมหาวิทยาลัยในพื้นที่

วิธีการดำเนินงานของโครงการ

ด้วยโครงการเสริมสร้างศักยภาพศูนย์การเรียนรู้ทางไกลเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ประกอบด้วยกิจกรรมหรือโครงการย่อยในการดำเนินการ 2 โครงการ ได้แก่ โครงการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน และโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ซึ่งมีวิธีการดำเนินการดังนี้

1. การอบรมและติดตามความก้าวหน้ากิจกรรม/โครงการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน

1.1 การลงพื้นที่เพื่อติดตามความก้าวหน้าและการจัดการเรียนรู้ของชุมชน จำนวน 4 ครั้ง 15 กลุ่ม ดังนี้

ครั้งที่ 1 วันที่ 22 – 25 เมษายน 2568 ณ จังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 5 กลุ่ม

ครั้งที่ 2 วันที่ 13 พฤษภาคม 2568 ณ บ้านวังนางต่าง ต.ปากแคว อ.เมือง จังหวัดสุโขทัย จำนวน 1 กลุ่ม

ครั้งที่ 3 วันที่ 10 – 13 มิถุนายน 2568 ณ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 5 กลุ่ม

ครั้งที่ 4 วันที่ 2 – 4 กรกฎาคม 2568 ณ จังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 4 กลุ่ม

1.2 จัดอบรมทางไกล แนวทางนโยบายการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชน โครงการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน วันจันทร์ที่ 10 มีนาคม 2568 ผ่านระบบออนไลน์ ZOOM ผู้อบรมเป็นผู้นำจากทุกพื้นที่ ในเป้าหมายโครงการจำนวน 156 คน โดยมีกิจกรรมในการอบรมดังนี้

1.2.1 ฟังบรรยายผู้แทนสำนักงานโครงการสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

1.2.2 ฟังบรรยายสรุปผลการดำเนินงานที่ผ่านมาโดยประธานกลุ่ม ผู้แทนจากพื้นที่ เจ้าหน้าที่ที่ขับเคลื่อนงานในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ

1.2.3 ชมกิจกรรมของกลุ่มต้นแบบ เช่น ฐานการเรียนรู้ พบปะแลกเปลี่ยนกับปราชญ์ชาวบ้าน เยี่ยมชมกิจกรรมของคนเด่น ๆ ในกลุ่ม และกิจกรรมของบ้านสมาชิก

1.2.4 สรุปผลการดำเนินงานและให้ข้อเสนอแนะแก่ชุมชนโดยผู้แทนหน่วยงานและ คณาจารย์จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มอบของที่ระลึกจาก มสธ.

2. การติดตามความก้าวหน้ากิจกรรม/โครงการสร้างป่า-สร้างรายได้

2.1 พัฒนาเครื่องมือการติดตาม โดยผู้แทนจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี กรมป่าไม้ กรมส่งเสริมการเรียนรู้ และกรมส่งเสริมการเกษตร

2.2 ดำเนินการลงพื้นที่เพื่อรับฟังการรายงานความก้าวหน้า การดำเนินงานโครงการจากผู้แทนกรมป่าไม้ ผู้นำท้องถิ่น และตัวแทนผู้ร่วมโครงการ พร้อมกับนิเทศการดำเนินงานรวมทั้งเก็บรวบรวมข้อมูลความก้าวหน้า ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคของโครงการฯ ในวันที่ 11 – 15 มิถุนายน 2568 พื้นที่ อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย

2.3 วิเคราะห์และสรุปผลการติดตามงานโดยคณาจารย์จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

3. การประเมินความพึงพอใจของชุมชนที่ร่วมดำเนินงานทั้ง 2 กิจกรรม

จากการประเมินความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต่อโครงการเศรษฐกิจพอเพียงและโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ ในด้านของความพึงพอใจของชุมชนผู้เข้าร่วมโครงการ ร้อยละ

ของการนำความรู้ในการเข้าร่วมโครงการไปใช้ประโยชน์ และ ความพึงพอใจต่อการบริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัย พบว่าสามารถสรุปได้ดังนี้

3.1 ความพึงพอใจของสมาชิกผู้เข้าร่วมโครงการ พบว่าสมาชิกผู้เข้าร่วมโครงการเศรษฐกิจพอเพียง และมีความพึงพอใจต่อโครงการสร้างป่าสร้างรายได้

3.2 ร้อยละของผู้รับบริการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

3.3 ระดับคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการบริการแก่สังคมของมหาวิทยาลัย

ผลการดำเนินงาน

จากการดำเนินงานพบว่ามีผลการประเมินความพึงพอใจ และการดำเนินงานตามตัวชี้วัด

1. ความพึงพอใจของสมาชิกผู้เข้าร่วมโครงการ พบว่าสมาชิกผู้เข้าร่วมโครงการเศรษฐกิจพอเพียงมีความพึงพอใจร้อยละ 96 และมีความพึงพอใจต่อโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ ร้อยละ 96

2. ร้อยละของผู้รับบริการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ พบว่าชุมชนผู้เข้าร่วมโครงการเศรษฐกิจพอเพียงมีการนำความรู้ไปใช้ร้อยละ 100 ในขณะที่ชุมชนผู้เข้าร่วมโครงการสร้างป่า สร้างรายได้มีการนำความรู้ไปใช้ร้อยละ 96

3. ระดับคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการบริการแก่สังคมของมหาวิทยาลัย พบว่าในภาพรวมมีความพึงพอใจเฉลี่ยที่ ร้อยละ 96

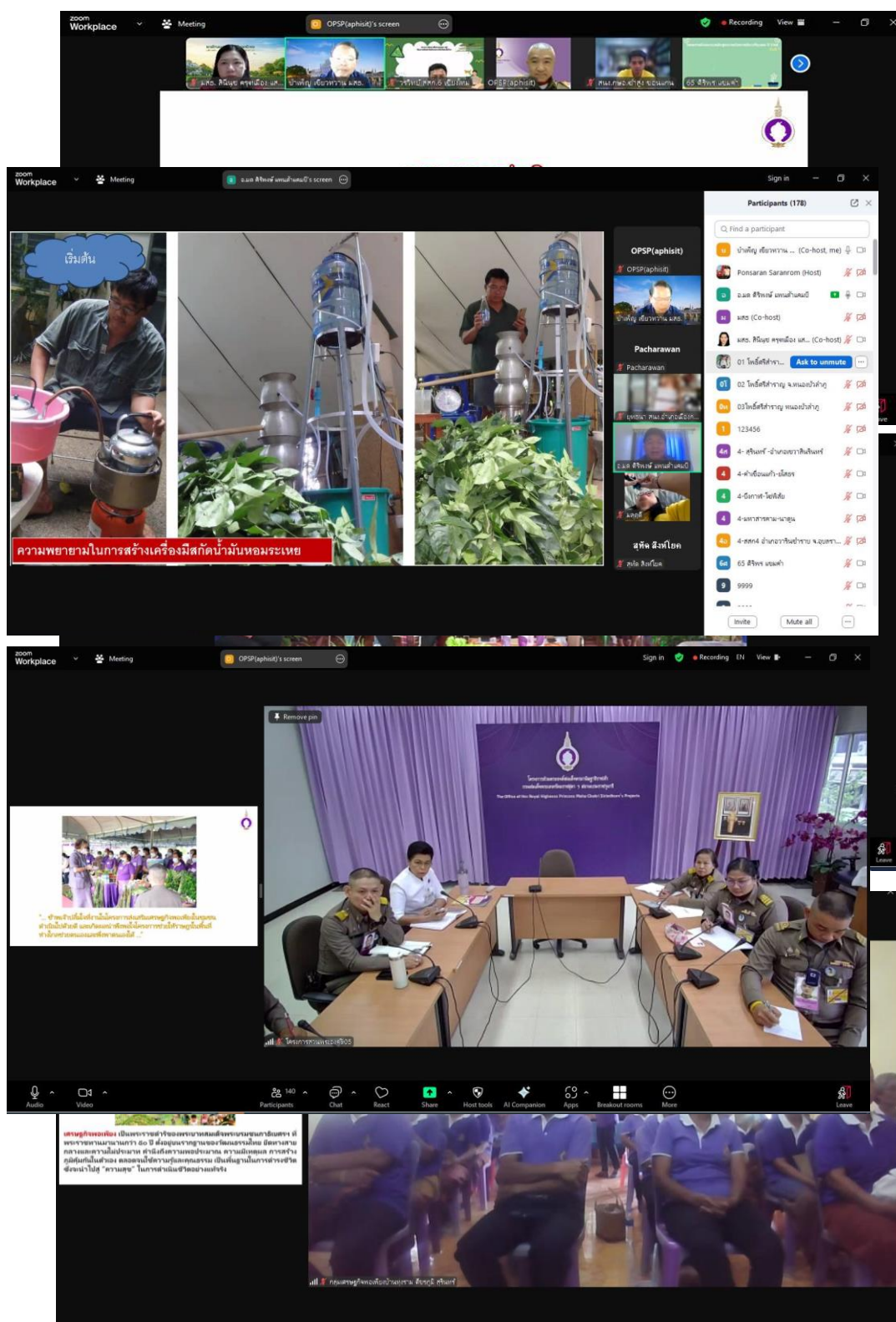
ตารางที่ 1 ผลดำเนินการตามตัวชี้วัดของโครงการเศรษฐกิจพอเพียง

ผลผลิต / ตัวชี้วัด	หน่วยนับ	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568	
		เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน
ตัวชี้วัด			
1. เชิงปริมาณ:			
1.1 จำนวนชุมชนที่ได้รับการติดตาม นิเทศ และประเมินผลการส่งเสริมการเรียนรู้	ชุมชน	60	75
1.2 จำนวนผู้แทนชุมชนที่ได้รับการเรียนรู้ร่วมสัมมนาออนไลน์	คน	151	650
2. เชิงคุณภาพ:			
ร้อยละของความพึงพอใจของชุมชนผู้ร่วมโครงการ	ร้อยละ	80	96
3. เชิงเวลา: ร้อยละของโครงการ/กิจกรรมที่แล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด	ร้อยละ	100	100
4. เชิงต้นทุน: ต้นทุน/ค่าใช้จ่ายของการให้บริการวิชาการแก่สังคมตามงบประมาณ	บาท	91,960	91,960
5. ผลลัพธ์ (Outcome)			
5.1 ร้อยละของผู้รับบริการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	ร้อยละ	80	96
5.2 ระดับคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการบริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัย	ร้อยละ	80	96

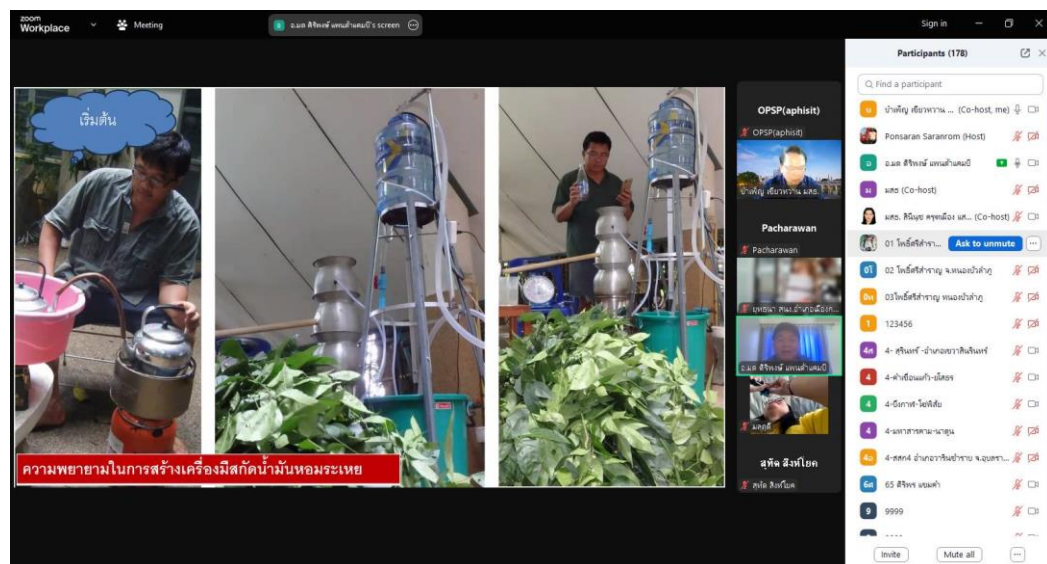
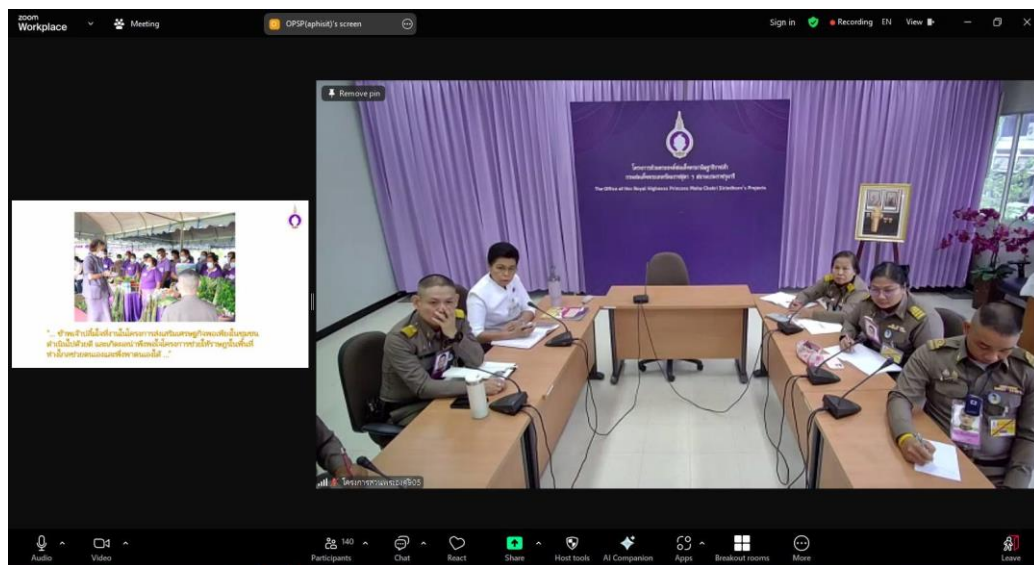
ประโยชน์ที่ได้รับ

- 1 มหาวิทยาลัยได้ร่วมนำปริญญามหาบัณฑิตของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชและพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ส่งเสริมและปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมในชุมชนต่าง ๆ ทั่วประเทศมากยิ่งขึ้น
- 2 มหาวิทยาลัยได้ดำเนินโครงการที่มีเป้าหมายสอดคล้องกับเป้าหมาย SDGs จำนวน 6 ด้านและการจัดการดิน น้ำ ป่า สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
- 3 คณาจารย์ผู้ดำเนินโครงการได้นำความรู้และประสบการณ์จากการให้บริการมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย
- 4 คณาจารย์ได้มีการพัฒนาความรู้ที่ได้จากการให้บริการวิชาการแก่สังคมและถ่ายทอดความรู้สู่บุคลากรภายในมหาวิทยาลัยและเผยแพร่สู่สาธารณชน
- 5 ได้สร้างและประสานความร่วมมือด้านบริการวิชาการเพื่อการเรียนการสอนและเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนหรือภาครัฐ หรือหน่วยงานวิชาชีพ เช่น กรมป่าไม้ กรมส่งเสริมการเกษตร และสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ตามอัธยาศัย เป็นต้น
- 6 ได้ดำเนินงานส่งเสริมและเพิ่มศักยภาพให้ผู้เรียนรู้และชุมชนเป้าหมายมีการพึ่งพาตนเอง เป็นกลุ่มและชุมชนที่เข้มแข็ง รวมถึงการดำเนินการอนุรักษ์ฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาเศรษฐกิจบนฐานBCG

ภาพการดำเนินกิจกรรม

ภาพที่ 1 บรรยาการการอบรมโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนตามพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้าฯ สยามบรมราชกุมารี ในวันจันทร์ที่ 10 มีนาคม 2568 ผ่านระบบ Zoom

ภาพที่ 1 (ต่อ)

ภาพที่ 2 การลงเยี่ยมพื้นที่สมาชิกกลุ่มเศรษฐกิจพอเพียง โครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ

ภาพที่ 3 การลงเยี่ยมกลุ่มสมาชิกโครงการสร้างป่า -สร้างรายได้

ภาพที่ 3 (ต่อ)